

Рівненський державний гуманітарний університет

Психолого-природничий факультет

Кафедра біології, здоров'я людини та фізичної терапії

Назва дисципліни	Пульмонологія
Освітня програма	Фізична терапія
Компонент освітньої програми	Обов'язковий
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	4,0 кредити / 120 годин
Вид підсумкового контролю	Екзамен
Мова викладання	українська
Викладач	Саламадзе Ольга Олександрівна, доктор філософії з медицини, доцент кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії
CV викладача на сайті кафедри	https://kbft.rshu.edu.ua/
E-mail викладача:	olga.salamadze@rshu.edu.ua
Консультації	<i>Очні консультації:</i> розклад присутності на кафедрі згідно з графіком консультацій <i>Он лайн- консультації:</i> розклад присутності викладача на спеціальному форумі (в інтернет мережах).

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Пульмонологія» є вивчення сучасних питань етіопатогенезу, методів діагностики, особливості клінічного перебігу захворювань респіраторної системи, використання новітніх технологій при лікуванні та реабілітації пацієнтів із різною патологією органів дихання.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- Оволодіння студентом теоретичними знаннями, необхідними для виявлення захворювань органів дихання людини.
- Оволодіння практичними прийомами і методами фізикального та лабораторно-інструментального обстеження пацієнтів з патологіями дихання.
- Засвоєння загальних методичних підходів клінічного обстеження хворого з пульмонологічною патологією.
- Діагностика окремих захворювань легень та дихальних шляхів людини при типових їх проявах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Пульмонологія» здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти повинен оволодіти наступними **компетентностями**:

Загальні компетентності:

ЗК 02. Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 06. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні компетентності:

СК 02. Здатність враховувати у практичній діяльності медико-біологічні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти, пов'язані з практикою фізичної терапії.

СК 04. Здатність виконувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії для збору якісних (спостереження, опитування), і кількісних (вимірювання та тестування) даних, пов'язаних з фізичним станом пацієнта/клієнта, його функціональними можливостями, активністю та участю.

СК 06. Здатність за дорученням фізичного терапевта, здійснювати моніторинг реакцій і стану пацієнтів/клієнтів різних професійних, соціальних, нозологічних та вікових груп під час виконання призначених заходів/тестів, включно з документуванням, звітуванням про отримані результати.

Після закінчення вивчення навчальної дисципліни «Пульмонологія» здобувач повинен оволодіти наступними **програмними результатами навчання (РН)**:

РН 07. Застосовувати знання медико-біологічних, психолого-педагогічних, соціальних аспектів у практиці фізичної терапії; виявляти та враховувати зв'язки різних елементів.

РН 10. Визначати симптоми та синдроми; описувати обмеження функціонування пацієнта/клієнта за Класифікатором функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я НК 030:2022 та визначати реабілітаційні інтервенції за Класифікатором медичних інтервенцій НК 026:2021.

РН 11. Застосовувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії; використовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі; оцінювати отриману інформацію.

РН 19. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня повинен:

знати:

- етіологію, патогенез, основні діагностичні ознаки, класифікацію, особливості перебігу, методи діагностики захворювань дихальної системи;
- основні симптоми та синдроми поширених захворювань дихальної системи;
- можливості до лікування, профілактики, фізичної терапії пацієнтів з пульмонологічною патологією.

вміти:

- зібрати скарги та анамнез у пацієнта, проводити співбесіди з пацієнтом, який страждає на пульмонологічну патологію за стандартною схемою опитування хворого;
- дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності;
- використовувати результати діагностики для опису обмеження функціонування пацієнта з захворюваннями дихальної системи.

володіти: навичками визначення провідних симптомів та синдромів поширених захворювань дихальної системи, адекватно вибирати методи й інструменти оцінки/діагностики виявлених порушень, трактувати отримані результати.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Сучасні стандарти та рекомендації і ведення хворих і патологією органів дихання.

Тема 1. Історія розвитку пульмонології та її стан на сучасному етапі.

Основні етапи становлення пульмонології та фтизіатрії, їх місце у внутрішній медицині. Формування сучасних поглядів на етіологію, патогенез, діагностику та лікування захворювань органів дихання на підставі принципів доказової медицини.

Тема 2. Протоколи надання допомоги хворим з патологією органів дихання, які затверджені МОЗ України.

Основні принципи формування міжнародних та національних узгоджувальних документів з надання допомоги пацієнтам із захворюваннями органів дихання. Їх вплив на ефективність діагностики, лікування та ведення пацієнтів з гострими та хронічними захворюваннями респіраторної системи.

Тема 3. Сучасні методи обстеження хворих при захворюваннях органів дихання. Їх інформативність, діагностичне значення.

Покази та протипокази для променевих методів дослідження (рентгенологічного та комп'ютерного, томографічного, ультразвукового) при діагностиці захворювань органів дихання. Діагностичне та терапевтичне значення ригідної та фібробронхоскопії. Місце спірометрії, бодіплетизмографії у діагностиці обструктивних захворювань легень. Сучасні лабораторні методи дослідження в діагностиці інфекційних, запальних, проліферативних захворювань органів дихання.

Тема 4. Основні симптоми та синдроми респіраторних захворювань. Клінічне значення синдромальної діагностики в пульмонології.

Клінічні ознаки синдромів часткового та вогнищового ущільнення легеневої тканини, накопичення рідини у плевральній порожнині, пневмотораксу, порожнини у легенях, компресійного та обтураційного ателектазів, бронхіальної обструкції, емфіземи, легеневої недостатності. Основні додаткові методи їх діагностики. Значення формулювання синдромального діагнозу у визначенні нозології.

Змістовний модуль 2. Актуальні питання сучасної пульмонології: інфекційні та обструктивні захворювання.

Тема 5. Гострі інфекційні захворювання дихальних шляхів та ЛОР органів.

Окремі нозологічні форми (грип, парагрип, респіраторно-синтиціальна вірусна інфекція, метапневмовірусна інфекція, риновірусна інфекція, коронавірусна інфекція, ТГРС – тяжкий гострий респіраторний синдром, аденовірусні інфекції): етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічна картина, діагностика, лікування, профілактика.

Тема 6. Інфекційні захворювання легень.

Визначення, патофізіологія, класифікація пневмоній. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах «Негоспітальна та госпітальна (нозокоміальна) пневмонія у дорослих осіб: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, антибактеріальна терапія та профілактика» (2016). Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах «Негоспітальна пневмонія у дорослих осіб: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, антибактеріальна терапія та профілактика» (2019). МКХ-10.

Тема 7. Негоспітальна та госпітальна пневмонія

Визначення, епідеміологія, патогенез, клінічна класифікація, групи хворих на не госпітальну пневмонію, етіологічні фактори розвитку не госпітальної пневмонії залежно від клінічної групи, діагностика, фактори ризику летального наслідку при негоспітальній пневмонії, критерії діагнозу, диференціальний діагноз при пневмоніях,. Реабілітація хворих, що перенесли не госпітальну пневмонію. Експертиза працездатності.

Визначення, епідеміологія, патогенез, етіологія, класифікація госпітальної пневмонії. Діагностика. Особливості мікробного пейзажу, клінічного перебігу та лікування ранніх та пізніх госпітальних (нозокоміальних) пневмоній. Реабілітація хворих, що перенесли госпітальну пневмонію, експертиза працездатності. Профілактика госпітальної інфекції.

Тема 8. Аспіраційні пневмонії. Пневмонії у осіб з імунodefіцитними станами.

Визначення, епідеміологія, патогенез, етіологія, класифікація. Вентилятор-асоційовані та вентилятор-неасоційовані пневмонії. Діагностика. Особливості клінічної картини. Визначення, епідеміологія, патогенез, етіологія, класифікація. Особливості клінічного перебігу та лікування. Клінічна фармакологія антибактеріальних засобів в лікуванні пневмоній, що перебігають на фоні імунodefіцитних станів. Прогноз, реабілітація хворих.

Тема 9. Абсцес та гангрена легень. Сепсис. Септичний шок.

Термінологія, визначення понять. Етіологія. Патогенез та патологічна анатомія. Клінічна класифікація абсцесу та гангрен легень. Клінічна картина. Діагностика та диференційна діагностика у разі деструктивних уражень легень. Патогенез основних симптомів у разі сепсису. Клінічна симптоматологія септичного стану. Поняття про полі органну недостатність: критерії поліорганної дисфункції. Шкала Глазго. Діагностика, диференційна діагностика..

Тема 10. Бронхіальна астма. Хронічне обструктивне захворювання легень (ХОЗЛ).

Етіологія та патогенез, фактори ризику розвитку ХОЗЛ. Клінічна картина. Системні прояви ХОЗЛ. Клінічні фенотипи ХОЗЛ. Діагностика (рівні дослідження) та диференційна діагностика у разі ХОЗЛ. Роль дослідження ФЗД в діагностиці ХОЗЛ, визначення частково зворотної бронхіальної обструкції, стадії перебігу, оцінки ефективності лікування. Методи корекції легеневої недостатності при ХОЗЛ. Принципи оксигенотерапії. Освіта хворих на ХОЗЛ.

Основна література

1. Бронхообструктивні захворювання у дорослих осіб: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, лікування. Навчальний посібник / За ред. Фещенка Ю.І. Київ, 2015. 121с.
2. Гострий респіраторний дистрес-синдром. ГРАС, ARDS. Берлін, 2012.
3. Денесюк В. І., Денесюк О. В. Доказова внутрішня медицина. Вінниця: ДП «ДКФ», 2011. 928 с.

4. Діагностичні, лікувальні та профілактичні алгоритми з внутрішньої медицини: Навч.-метод. посібник / За ред. В. І. Денесюка. Київ: Центр ДЗК, 2015. 152 с.
5. Легенева гіпертензія: діагностика та лікування / Асоціація хворих на легеневу гіпертензію. Київ, 2015. 49 с.
6. Практикум з основ пульмонології: навч. посібник для студ. закладів вищої освіти [спец. «Фізична терапія, ерготерапія» освітньої програми «Фізична терапія»] / І. В. Кіреєв [та ін.]. Харків : НФаУ, 2021. 61 с.
7. Скрипник І.М., Соколюк Н.Л., Гопко О.Ф. Клінічна пульмонологія : навч. посіб. ВДНЗУ «УМСА». Полтава: ТОВ « Фірма «Техсервіс», 2016. 260 с.
8. Сімейна медицина : у 5 т. Т. І: у 2 кн. Кн. 1. Хвороби органів кровообігу. Ревматичні хвороби. Хвороби органів дихання. Хвороби ендокринної системи / Є. Х. Заремба, Ю. Г. Кияк, О. О. Сергієнко та ін.; за ред. В. Г. Передерія, Є. Х. Заремби. К.: Здоров'я, 2005. 758 с.
9. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів / За ред. Ю. М. Мостового. К.: Центр ДЗК, 2015. 680 с.
10. Сучасні міжнародні рекомендації щодо діагностики хронічного обструктивного захворювання легень згідно із глобальною ініціативою з діагностики та лікування ХОЗЛ (GOLD 2011 з доповненнями GOLD 2012). Укр. тер. журнал. 2014. № 2. С. 5–9; 2014. № 3–4. С. 16–26.

Допоміжна література

1. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах «Негоспітальна пневмонія у дорослих осіб: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, антимікробна терапія та профілактика». Київ: Національна академія медичних наук України, 2019. 120 с.
2. Бронхіальна астма : адаптов. клініч. настанова, заснована на доказах / Нац. ін-т фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського, Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика, Асоц. фтизіатрів і пульмонологів України ; уклад.: Ю. І. Фещенко, Д. М. Бойко, В. К. Гаврисюк [та ін.]. Київ : НАМН України, 2019. 113 с.
3. Діагностика і лікування гострої тромбоемболії легеневої артерії / Робоча група експертів АКУ, АНКУ, АСХУ, АПУ, ААРУ. Укр. кардіол. журнал. 2016. № 2. Додаток.
4. Передерій В. Г., Ткач С. М. Основи внутрішньої медицини. Вінниця: Нова книга, 2009. Т. 1 640 с.; Т. 2. 784 с.
5. Рекомендації Американського товариства із вивчення інфекційних захворювань (IDSA) та Американського торакального товариства (ARS), 2016 р. Гострі та невідкладні стани у практиці лікаря. 2017. № 2 (65). С. 37–46.
6. Рекомендації Американського торакального товариства з пневмонії, 2016 р.
7. Рекомендації Європейського товариства з бронхіальної астми. 2018.
8. Рекомендації Європейського товариства кардіологів 2014 року щодо ведення пацієнтів із тромбоемболією легеневої артерії. Ч. 1. Серце і судини. 2014. № 4. С. 7–14 ; Ч. 2. 2015. № 1. С. 7–14.
9. Середюк Н. М. Внутрішня медицина / За ред. Є. М. Нейко. К: Медицина, 2009. 1104 с.
10. Теслюк І. І. Клінічні стани: гострий респіраторний дистрес-синдром. Therapia. 2010. № 11 (52).
11. Фещенко Ю. І., Голубовська О. А., Гончаров К. А. та ін. Негоспітальна та госпітальна (нозокоміальна) пневмонія у дорослих осіб: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, антибактеріальна пневмонія: Методичний посібник. Київ, 2013. 122 с.
12. Фещенко Ю. І., Голубовська О. А., Гончаров К. А. та ін. Негоспітальна пневмонія у дорослих осіб: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, антибактеріальна пневмонія (проект клінічної настанови). Укр. пульмонологіч. журнал. 2014. № 4. С. 5–21.

13. Фещенко Ю. І., Лисенко Г. І. Тактика дій лікаря загальної практики — сімейної медицини при захворюваннях органів системи дихання: Методична брошура. Київ, 2012. 163 с.
14. Хронічне обструктивне захворювання легень: Рекомендації GOLD, 2017. American Journal of Respiratory and Clinical Care Medicine. 2017. Vol. 195. № 5.

Інформаційні (інтернет) ресурси

1. Відкритий освітній ресурс Empendium. <https://empendium.com/ua/>
2. The European Society for Emergency Medicine <http://www.medscape.com>
3. <https://moz.gov.ua/uk>
4. Клінічні настанови та галузеві стандарти https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/

Система оцінювання

Рівень знань здобувачів вищої освіти оцінюється згідно з Положенням про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювальні форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи; оцінка (бали) за виконання лабораторних завдань; оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка (бали) за ІНДЗ тощо.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни

ЗМ01				ЗМ02						Модульний контроль	ІНДЗ	Іспит	Разом
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10				
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	12	8	40	100

Критерії оцінювання по видах діяльності

№ з.п.	Вид навчальної діяльності*	Оціночні бали*	Кількість балів
1	Підготовка і виконання лабораторних занять	1	10
2	Захист лабораторних робіт	1	10
3	Самостійна робота	2	20
4	Модульний контроль	12	12
5	ІНДЗ		8
6	Іспит		40
Разом		100	

T1, T2 ... T 10 – теми змістових модулів

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, виконання самостійної та індивідуальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;

- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань і здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Завдання здобувачі вищої освіти мають виконувати і здавати відповідно до графіка освітнього процесу. Перескладання модулів заліків, екзаменів відбувається у терміни ліквідації академічних заборгованостей, визначених кафедрами і деканатами.

Політика щодо академічної доброчесності

Здобувач вищої освіти під час виконання самостійної або індивідуальної роботи повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.

Силабус розроблено на основі робочої програми навчальної дисципліни «Пульмонологія» (протокол від “24” червня 2025 року № 7).